

Nr 50.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående bestridande av kostnaderna för kaptenen i Livgrenadjärregementets reserv E. A. Clementz' inbeordrande till tjänstgöring vid försvarsväsendet; given Stockholms slott den 22 januari 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Janne Nilsson.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 22 januari 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Departementschefen, statsrådet Nilsson anför:

I anledning av en från kaptenen i Livgrenadjärregementets reserv E. A. Clementz inkommen ansökan anhåller jag få till behandling upptaga frågan angående Clementz' fortsatta inbeordrande till viss tjänstgöring. Därvid torde jag till en början lämpligen böra erinra om vissa förhållanden, som ligga till grund för den ansökning, varom här är fråga.

Sedan befattningen såsom poliskommissarie vid fästningspolisen i Boden

under sommaren 1919 förklarats till ansökan ledig, anmälde sig dåvarande detektivkonstapeln vid Malmö poliskår, underlöjtnanten i Andra Livgrenadjärregementets reserv E. A. Clementz telegrafiskt såsom sökande till befattningen. Denna ansökan inkom till kommandanten i Boden före ansökningstidens utgång, medan däremot tjänsteförteckning m. fl. till ansökningen hörande handlingar inkommo först efter nämnda tid. Genom en den 15 september 1919 utfärdad fullmakt utnämnde och förordnade kommandanten Clementz att från och med den 24 september 1919 vara poliskommissarie vid fästningspolisen i Boden. Med anledning härav begärde och erhöll Clementz avsked från sin dåvarande befattning vid poliskåren i Malmö samt inställde sig till tjänstgöring i Boden. Sedan vissa av Clementz' medsökande hos Kungl. Maj:t anfört besvär över ifrågavarande utnämning, blev densamma emellertid genom beslut den 31 december 1919 av Kungl. Maj:t upphävd på grund av att Clementz, som inom laga tid anmält sig såsom sökande till poliskommissariebefattningen, först efter ansökningstidens utgång inkommit med tjänsteförteckning jämte övriga av honom till stöd för ansökningen åberopade handlingar.

Till följd av detta beslut blev Clementz ställd utan anställning.

Sedan Clementz år 1928 vid Stockholms rådhusrätt uttagit stämning å Kungl. Maj:t och kronan och därvid yrkat ersättning för den skada, han genom Kungl. Maj:ts omförmälda beslut lidit, förklarade rådhusrätten genom dom den 5 december 1928 kronan förpliktad att till honom utgiva ett skadeståndsbelopp av 34,624 kronor 1 öre jämte ränta och rättegångskostnader. Svea hovrätt, dit ifrågavarande mål fullföljdes, prövade emellertid genom dom den 3 maj 1929 på anförda skäl rättvist att, med ändring av rådhusrättens dom, ogilla Clementz' i målet förda talan. Detta domslut blev sedermera av Kungl. Maj:t i högsta domstolen fastställt.

I en inom andra kammaren vid 1930 års riksdag väckt motion (nr 387) föreslogs sedermera, att riksdagen måtte medgiva, att ersättning i förevarande avseende måtte få utgå till Clementz i enlighet med de grunder, som angivits i Stockholms rådhusrätts förenämnda dom den 5 december 1928. I utlåtande (nr 133) över denna motion anförde statsutskottet, att av den förebragta utredningen syntes framgå, att Clementz utan eget förvållande genom vissa av vederbörande myndigheter vidtagna åtgärder kommit att bliva lidande och försatts i en sådan situation, att hans ekonomi blivit allvarligt rubbad. Även om hans ersättningsanspråk gentemot kronan genom Kungl. Maj:ts dom lämnats utan bifall, syntes dock starka billighetsskäl kunna anföras för att någon gottgörelse lämnades Clementz för de förluster, som drabbats honom. Utskottet hade därför velat föreslå, att Kungl. Maj:t erhöles be- myndigande att, därest Clementz visade, att han träffat ackord med sina fordringsägare, till honom från anslaget till oförutsedda utgifter utbetala ett ett belopp av 20,000 kronor.

Såsom framgår av riksdagens skrivelse till Konungen den 13 maj 1930, nr 213, blev detta statsutskottets förslag av riksdagen bifallet.

Vid behandlingen i riksdagen år 1930 av frågan om ersättning åt Clementz hade framhållits angelägenheten av att Clementz skulle kunna beredas någon

sysselsättning inom statsförvaltningen, så att han därigenom erhöle möjlighet att försörja sig och sin familj. Under återopande därav anhöll Clementz uti skrivelse till Kungl. Maj:t den 29 juni 1930 att erhålla anställning i statens tjänst samt att, intill dess denna fråga hunnit ordnas, bliva inbeordrad i militärtjänst.

Med anledning av denna ansökning medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 25 juli 1930, att Clementz finge, enligt eget åtagande, i kommandoväg inbeordras till tjänstgöring under år 1930 vid truppförband, där behov av ökad befälsstillgång föreläge, med rätt för honom att därvid åtnjuta förmåner enligt de i förordningen den 23 september 1927 angående befäl och civilmilitär personal i arméns reserver angivna grunder. Däremot fann Kungl. Maj:t, efter att hava inhämtat yttranden i ärendet från vissa myndigheter, genom beslut den 23 januari 1931 ansökningen i övrigt icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

På grund av Kungl. Maj:ts förenämnda beslut den 25 juli 1930 inbeordrades Clementz genom generalorder samma dag till tjänstgöring vid Livgrenadjärregementet och med stöd av särskilda beslut, senast den 31 januari 1936, har Clementz, som den 12 december 1930 utnämnts till kapten i nämnda regementes reserv, sedermera oavbrutet inbeordrats till fortsatt tjänstgöring vid regementet, sista gången tillsvidare intill den 1 juli 1937. De härav föranledda kostnaderna hava förklarats skola bestridas av lantförsvarets anslag till extra utgifter.

I skrivelse den 25 september 1936 har nu *Clementz*, under anförande, bland annat, att han, som den 11 juni 1937 uppnådde 50 års ålder, numera icke hade några möjligheter att på annat verksamhetsområde än militärtjänsten eller vad Kungl. Maj:t eljest kunde komma att anvisa skaffa utkomst för sig och sin familj, hemställt, att han måtte bliva inbeordrad till tjänstgöring vid Livgrenadjärregementet för en tidrymd av ytterligare 10 år, räknat från den 1 juli 1937, eller till den tidpunkt, då han enligt det militära tjänstepensionsreglementet skolat inträda i pensionsåldern, därest han innehaft tjänst såsom poliskommissarie vid fästningspolisen i Boden.

I yttrande i ärendet den 8 oktober 1936 har *chefen för Livgrenadjärregementet*, med vilken *chefen för östra brigaden* instämt, meddelat, att tjänstgöring fortfarande kunde beredas Clementz vid regementet och att denna tjänstgöring skulle vara till fördel för detsamma.

Arméförvaltningens civila departement har i utlåtande i ärendet den 30 oktober 1936 anført, bland annat:

På grund av de beträffande sökanden föreliggande särskilda förhållanden anser arméförvaltningens civila departement skäligt, att tillfälle beredes sökanden till fortsatt tjänstgöring efter den 1 juli 1937.

Den omständigheten, att sökanden den 11 juni 1937 uppnår 50 års ålder och alltså — därest han vore kapten på aktiv stat — skulle komma att inträda i pensionsåldern från och med den 1 oktober 1937, lärer icke utgöra hinder mot att sökanden jämväl för därefter fullgjord tjänstgöring kommer i åtnjutande av avlöning enligt hittills tillämpade grunder. Även kapten på

aktiv stat kan efter inträde i pensionsåldern tagas i anspråk för tjänstgöring, exempelvis i för pensionerad personal avsedd arvodesbefattning, därvid för månerna av pension och arvode ungefärligen motsvara den vederbörande före avskedet tillkommande lönen.

Huruvida sökanden må komma att i fortsättningen disponeras för trupp-tjänst eller efter regementschefens bestämmande tagas i anspråk för annan tjänst, torde i detta sammanhang sakna betydelse.

För sökanden skulle givetvis ett ordnande av hans tjänstgöring för en längre tid framåt medföra en ökad trygghetskänsla. Det synes departementet behjärtansvärt, att åtgärder vidtagas i ändamål, att sökanden erhåller visshet om, att fortsatt tjänstgöring kan under här avsedd tid beredas honom. Det torde i detta sammanhang få erinras om, att pensionsavgången beställningshavare, som förordnats uppehålla för pensionerad personal avsedd arvodesbefattning, kan bibehållas i tjänstgöring intill den 1 oktober det kalenderår, under vilket han uppnår 60 år.

Därest efter anmälan till riksdagen åtgärder komma att vidtagas i det i ansökningen angivna syftet, torde jämväl böra tagas under övervägande, huruvida icke med tjänstgöringen förenade kostnader må för framtiden kunna bestridas av lantförsvarets ordinarie avlöningsanslag i stället för, såsom hittills skett, av anslaget till extra utgifter.

I likhet med arméförvaltningens civila departement anser jag med hänsyn till de i detta fall föreliggande särskilda omständigheterna skäligt, att Clementz jämväl efter den 1 juli 1937, då den tid utgår, för vilken han för närvarande är inbeordrad till militärtjänstgöring, beredes tillfälle till fortsatt dylik tjänstgöring. Såsom av chefens för Livgrenadjärregementet yttrande i ärendet framgår kan dylik tjänstgöring ordnas för honom vid nämnda regemente.

Därest Clementz icke blivit skild från den poliskommissariebefattning, till vilken han utnämndes år 1919, skulle han enligt bestämmelserna i militära tjänstepensionsreglementet den 17 maj 1935 (nr 167) hava ägt kvarstå i tjänsten till den 1 oktober det år, då han uppnådde 60 års ålder, eller alltså, då han är född den 11 juni 1887, till den 1 oktober 1947. Det synes mig därför skäligt, att han erhåller möjlighet till fortsatt tjänstgöring vid försvarsväsendet intill sistnämnda tidpunkt.

Härvid torde Clementz liksom hittills böra komma i åtnjutande av avlöning enligt de grunder, som angivas i 1927 års reservbefälsförordning. Därest han efter uppnåendet av 55 års ålder kommer i åtnjutande av pension såsom reservofficer, bör dock avlöningen minskas med ett mot pensionen svarande belopp.

De av Clementz' inbeordrande till militärtjänstgöring föranledda kostnaderna torde, på sätt arméförvaltningens civila departement föreslagit, från och med den 1 juli 1937 böra bestridas från de anslag, från vilka motsvarande kostnader för personal på aktiv stat utgå. Härtill läser riksdagens medgivande böra inhämtas.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Departements-
chefen.

att de kostnader, som må föranledas av kaptenen i Livgrenadjärregementets reserv E. A. Clementz' inbeordrande till tjänstgöring vid försvarsväsendet, må från och med den 1 juli 1937 bestridas från de anslag, från vilka motsvarande kostnader för personal på aktiv stat utgå.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Kinnander.
